АԤСНЫ
АШӘҞӘЫӨӨЦӘА
РЕИДГЫЛА ИҬНАЖЬУА

АЛАШАРА

АЛИТЕРАТУРА-
САХЬАРКЫРАТӘ
АУААЖӘЛАРРА-
ПОЛИТИКАТӘ
ЖУРНАЛ

2

Иҭыҵуеит 1955 ш. раахыс

АРЕДАҞТОР ХАДА
Анатоли Лагәлаа

АРЕДКОЛЛЕГИА:
Витали Амаршьан
(аредаҟтор хада ихаҭыԥуаӨ)
Вахтанг Аԥҳазоу
Инна Аҳашба
Даур Наҷҟьебиа
Зураб Џьапуа
Гунда Саҟаниаԥҳа
Дмитри Габелиа
Альбина Анҟәабԥҳа
(аҭакзыԥхыҟәу амаӡаныҟәгаӨ)

АУААЖӘЛАРРАТӘ ХЕИЛАК:
Џьума Аҳәба
Шьалодиа Аџьынџьал
Владимир Агрба
Геннади Аламиа
Алина Ажьиԥҳа
Платон Бебиа
Алыҟьса Гогәуа
Гьаргь Гублиа
Владимир Зантариа
Виачеслав Бигәаа
Гәында Кәыҵниаԥҳа
Валентин Кәаӷәаниа
Руслан Ҟапба
Нугзар Логәуа
Анзор Мыҟәба
Мушьни Миҟаиа
Заира Ҭҳаиҵыкәԥҳа
Никәала Ҳашыг
Терент Ҷаниа

Аҟәа – 2013

Литературно-художественный и Общественно-политический журнал

Алашара (Свет)

Орган Союза писателей Республики Абхазия

Аредакциа адрес:
384901 Акәа
Ажәанба имҩа, 9.
Ател: 226-25-42
772-70-86

Ажурнал «Алашара» иадна-кыло аматериалқәа зегьы кьыԥхьзароуп PT SANS ашрифт ала. Егьырҭ ашрифтқәа рыла икьыԥхьу акгьы аднакылаӡом.

Анбанҟәшәарахь ирыҭоуп 05.01.2013 ш.
Акьыԥхьразы анапы аҵаҩуп 14.02.2013 ш.
АФОРМАТ 70х108 1/16
Иныҟәырԥшу амҽхак
12,5 кьыԥхь бҕьыц
Азаказ №
Атираж 1000

Ареспублика Аԥсны
Аҳәынҭқарратә наплакы
“Акьыԥхь Аҩны”.
Акәа. Ешба имҩа, 168.

Атехредакторцәа:
Л. Амҷԥҳа,
Л. Чамагәуаԥҳа.
Акорректорцәа: Т. Аҩзԥҳа,
М. Кәыцниаԥҳа.

Анбанҟәшәаҩ
И. Цыгәԥҳа
Компиутерла акьыԥхь иазлырхиеит
С. Сазба

ИАНҚӘОУ

Фазиль Искандер Нобель ипремиа аиуразы дыҟәыргылоуп... 3

ГЬАРГЬ ГУБЛИА ДИИЖЬҬЕИ 85 ШЫҚӘСА ҴИТ

Адныҳәалара...4
Гьаргь Гублиа. *Ажәеинраалақәа*....................................5

Алыҟьса Гогәуа. Аҳәҳәабжь. *Ажәабжь*..........................15
Мушьни Миҳаиа. *Ажәеинраалақәа*................................34
Гәында Кәыҵниаԥҳа. *Аессеқәа*......................................43
Рушьбеи Смыр. *Ажәеинраалақәа*..................................55
Заира Бараҭелиа. Аибашьра иалагаанӡа. *Ажәабжь*...70
Илиа Лашәриа. *Ажәеинраалақәа*...................................74
Анатоли Лагәлаа. *Ажәеинраалақәа*.................................78

АЕҲӘШЬА ЛЫБЛАЛА

Марианна Кәыҵниаԥҳа. Ҩымз рыла сан дҟәашӡа дышлеит. *Аиҿцәажәара анылҵеит Альбина Анқәабԥҳа*...*92*
Гәыгәыца Џьыкрԥҳа. Уи аԥсҭазаара лгәы азыҳәон...102

Витали Амаршьан. Арҵаҩы лаша..............................107

АҾАР РЫБЖЬЫ

Алхас Чхамалиа. *Ажәеинраалақәа*...............................125
Џьамбул Инҷьгьиа. *Ажәеинраалақәа*..........................128

АҞАЗАРА АДУНЕИ

Хьыбла Мыҟәԥҳа. Ахьы иашьҭоу еиԥш ҳаԥшаауан... *Аиҿцәажәара аниҵеит Дмитри Габелиа*...................135

АНАУКА

Анатоли Хьециа. Алексема «алаба» аԥсуа бызшәаҿы...140

ҲҴАСҚӘЕИ ҲҚЬАБЗҚӘЕИ

Валери Бигәаа. Амшаԥы: атрадициақәеи иахьатәи аамҭеи...164

ЖӘЕИНРААЛАК АКӘША-МЫКӘША

Рауль Лашәриа, Диана Џьынџьалԥҳа, Дифа Габниаԥҳа, Алина Ажьиԥҳа, Бадраҟ Аҩӡба.................................178

«АЛАШАРА» АНКЕТА

Руслан Ҟапба, Анзор Мыҟәба, Владимир Агрба, Владимир Басариа, Алина Ажьиԥҳа, Алхас Чхамалиа..186

АҨАР РЫБЖЬЫ

ԚЬАМБУЛ ИНԚЬГИА

***

Икаҧсоит жәҩантәыла абаҳчаќынтәи еҵәақәак
Ҭагалан аҵла ирҿыҵшәашәо абӡьқәа реиҧш…
Аҧсҭазаара агьама инаҿыхәаз алушәак –
Ианышәагәышьоит аҵыхәтәаны урҭ рҧеиҧш.

***

Амра иабылуа иахьышьҭоу асы
Аччаҧшь аҿықәуп – ишахыҵуагь аҧсы…
Иԥьасшьеит избаз… Сазнархәыцуан акы:
"Ацәыкәбарқәа аркәашоит – ишымҩасуагь бзанҵы".

***

Ааибышьак рымам, ацәгьеи абзиеи – еибашьуеит,
Ауаҩы дзаҵәуп рыбжьара, дагьымчыдоуп…
Изыхҭыгәлаз зааҧсара – адунеи гәынқьуеит,
Згәы кыдгылаз ажәҩан иаҭынхазгьы ҿымҭроуп.

***

Иҿалаз ашәҭ аҧшӡара ахарштны
Инаскьароуп – игәылнаршәарц ашәыр,
Ашәыргьы анаҩс агәаӡь ахшароуп
Агәаӡьаҿ иаанхарцаз – ашәҭ, ашәыр.

***

Ауаҩы игәы – дунеи дук ашҭа
Агәыӡрақәа ахьҿыцәо, ҭынч иахьпытуа,
Агәырӡьареи ахьааи зҭало, изҭыҵуа…
Аҵыхәтәан – цәашьушәа, ҿымҭ ибылуа.

***

Ирыбжьалеит аимак,
Агәили араштҭи
Реиҳа иҧшӡоу арбан?
Еилдыргароуп уи…
Егьа еисаргьы,
Ирзеилкаауам
Ихадоу акы –
Лахьынҵак еиҩыршахьан
Ианышәҭы инаркны.

***

Иахарои амра зымҵәыжәѡаҧшьқәа еиҵызхыз
Аӡаӡа икаршәу – уи аҧхарра иахәхозар
Ҳамҭакы иҿырбарцаз ажәѡан ишкыдыз
Ахаҭа былуа амшын акәа иҭашәозар?

***

"Иазхоуп уажәшьҭа! Ацәанырра сахәхом!
Дабаћоу? Дысхаштхьеит!" – инҭылҳәаауан лгәы...
Аха абзиабара аҿаҧхьа – дымчыдан даанхон,
Лылаҕырӡқәа илҿаҳәыз – дылдырбомызтҿаӡәы.

***

Хәмарра дук згымхаз аҧсҭазаара ашҭа
Ҳанҭарҵоит иаҳзымҵаакәа ҳәаак ҳахыжьны,
Ҳшьаҿа еиҵыхуа ҳазнеиуеитҿа ҳәаак,
Ҳнахысыр – ҳангарлоит наӡаӡа ҳхы ҳхашҭны.

***

Изадуи ахара аамҭа игәрымуа
Арѡаш цәыкәбарқәа амшын акәа иазцозар?
Изгәырѡаҳгои ҳарҭгьы ҳашықәсқәа ихнымҳәуа –
Иҳаѡсыз ахҭысқәа аццышә рҭынхозар?

***

– Узыршәаҳәозеи аҵыс хәыҷ шаанӡа
Иħамлари сыцәанаҵ ҳамҭакы иаауҷҳар?
– Саҭамыз, агәил ссир, иахьоуп саныћоу
Иалшоит уаҵәы амра хаҿыгьежь сымбар!

***

–Аҵыс хәыҷ уашәаҳәабжь акалашәа иссируп
Сыгәхьаақәа сханарштуеит иаахыртлан иуҳәар!
– Алашәра згымхаз! Идыр – ныҳәаҧхьыӡуп,
Шәыгәнаҳа шәаҵысхырц саҿуп есаашар!

***

Ахьхьа ахылҵуа акәараҷҷа неиуан...
Аӡын-кәа иҭыҧраз ааҧын ҿырбон...
Нырцәи-аарцәи ѡ-шәҭык рылаҧшқәа еиныруан...
Ирыбжьалоз абзиабара – пытћәырҵас инхон.

***

Аҧшалас еисо ашақә ианасуаз
"Изахьӡузеи аҧынгыла!"– ҳәа аҿырҧагьан идәықәлон...
Гәалак иаркаран аћәара ианаҿасуаз
Амшынцәқәырҧа – аҵыхәтәаны ашлара ахҭыгәлон.

***

Ҳақәшаҳаҭыҩ аҧсҭазаара ихәыцуан…
Абзиабара ранеишьон ҧсы-зхоу – еиҵыҵларц…
Амчымхара иахылҵуа ахьаа рзынижьуан,
Иҿаҧхьа ишымчыдақәоу зны-зынла ирнырларц.

***

Лылаҧш иаргәаҭеиз – цәанырра хаак даҿыхәон…
Аҧшӡарагьы иамҵәахуази азныказы шә-грак
"Аамҭала улашәхазаап!"– ҳәа аамҭа ихыччон
Аҵыхәтәаны ихызтуаз игәы иҵхоз зегьы рҭак.

***

Ахдырра ахьаҧшәымоу – абз тәитәыхуп,
Агәыҕра ду ахьыҟоу – ачҳара ииуеит,
Аибакра иҳанашьоу ахы ианақәиҭу –
Имыцхәхаз аламыс ҿымҭ игәынқьуеит.

***

Аҧсҭазаареи аамҭеи гәынҷыхьак рыбжьалеит
Ирзеилыргом руа шьарда зылшо…
Урҭ реимак иаркараз ҧсы-зхоу ирныруеит –
Аҧсҭазаара игәылнаршәо аамҭа ишахәхо.

***

Еихәаҧшуеит… Ирныруеит ишҭынчым рыгәқәа…
Аҧсҭазаара кәаруа ҿымҭ инаскьоит…
Анасыҧ – иахьырзымгәаҕьыз ҩ-ажәак рҳәара –
Гәил ҟаҧшьык аҧшӡареиҧш ҭынч инеиҧхьбоит.

***

Абзиабара агьама? О, ишҧахаау!
Аханатә иҳанаршьеит иссирны ишаны…
Аха… Агәыҕра амҵәыжәҩақәа ҩаҧхьа ианҿыблаау
Агәырҩеи ахьааи изрыцәцома – агәы?

***

Апытҟәыр хәыч шыҧхыӡуаз
иазгәамҭаӡакәа
Игәылнаршәаз ашәҭыц –
ччаҧшьны иаҿықәлеит.